

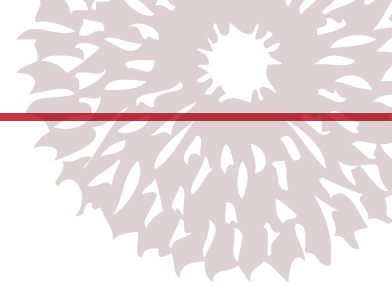
Debatoplæg

TID TIL FORANDRING

TID TIL FORANDRING

Pædagogisk sektor vil med dette oplæg opfordre alle tillidsfolk og medlemmer til at deltage i en debat om problemer og udfordringer på det pædagogiske område og bidrage med konkrete forslag til krav, der kan rejses overfor politikerne op til næste folketingsvalg

Vi har fået nok af besparelser og forringelser på det pædagogiske område. Vi vil have pædagogisk udvikling og kvalitet for borgerne – børn, unge og voksne – og ordentlige arbejdsvilkår for de ansatte.

Den seneste budgetlægning i kommunerne har igen betydet besparelser på dagtilbuddene i mange kommuner. Historien fra de senere års budgetvedtagelser har gentaget sig. Der er blevet skåret i personalenormeringerne og ansatte i både dagpleje og daginstitutioner er blevet opsagt i flere kommuner.

Det økonomiske pres på kommunerne gør det vanskeligt at få de kommunale budgetter til at hænge sammen, og opgaven bliver ikke nemmere efter statsministerens udmelding efter regeringsseminaret i januar 2010, om at der vil ske yderligere markante stramninger i forhold til kommunernes økonomi. Der er dermed lagt op til store besparelser på budgetterne for 2011, og i nogle kommuner vil budgetterne for 2010 formentlig snart blive åbnet for at gennemføre flere besparelser allerede i år.

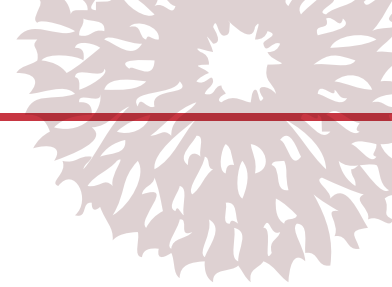
Regeringen og folketingets flertal bærer et afgørende ansvar for kommunernes budgetproblemer, men det fritager langt fra kommunerne for deres ansvar for at sikre gode rammer for dagtilbuddene. Hverken enkeltvis eller i fællesskab i KL, som år efter år har indgået frivillige aftaler med finansministeren om de snævre økonomiske rammer.

I landets daginstitutioner oplever personalet i stort omfang, at tiden ikke slår til. Læreplaner, børnemiljøvurderinger, sprogvurderinger, stigende krav til dokumentation og evaluering og nye administrative opgaver har skabt yderligere pres i en i forvejen fortravlet hverdag. Mange ansatte giver udtryk for, at de ikke har tid nok til det enkelte barn, og manglen på ressourcer går ud over den pædagogiske kvalitet. Med det seneste forlig om afbureaukratisering bliver omfanget af bl.a. læreplansarbejdet ganske vist reduceret, men det ændrer ikke afgørende på, at personalenormeringerne ikke står i et rimeligt forhold til de opgaver, det pædagogiske personale er ansat til at løse.

Den knappe økonomi har også været stærkt medvirkende til at spænde ben for indførelsen af et sundt frokostmåltid i alle daginstitutioner. Den kraftigt stigende forældrebetaling og nogle kommuners alt for skræbete budgetter til maden har ført til protester blandt forældrene, og blot få dage efter lovens ikrafttræden sprang regeringen fra sin målsætning om at sikre et sundt frokostmåltid til alle børn. Nu er ansvaret flyttet ud til forældrene på den enkelte daginstitution, og der er dermed skabt usikkerhed hos både forældre og personale om madordningernes fremtid.

Skolefritidsordningerne står overfor store udfordringer. I nogle kommuner har det manglende loft over forældrebetalingen ført til kraftigt fald i antallet af indskrevne børn. I andre kommuner er det svært at få ressourcerne til at slå til, hvad der kan gøre det yderligere svært at sikre et ligeværdigt samarbejde med skolen, der giver plads til fritidspædagogikken. De seneste politiske signaler fra regeringen om at satse mere på etablering af helhedsskole kan, hvis de bliver til virkelighed, føre til udvidelse af skoledagen i et omfang, der vil indskrænke SFO'ernes åbningstid til nogle få timer morgen og eftermiddag. En sådan udvikling risikerer at skabe yderligere trange kår for fritidspædagogikken og vil sætte beskæftigelsen på spil for de ansatte i skolefritidsordningerne.

Også fritidshjemmene sættes under pres af udviklingen på skoleområdet. Antal-

let af fritidshjem har været støt faldende gennem en lang årrække, så der nu kun eksisterer fritidshjem i godt 25 kommuner. Heriblandt er dog landets største kommune, hvor fritidshjemmene bl.a. i kraft af en stærk fritidspædagogisk tradition og stor forældreopbakning har formået at fastholde positionen som det helt dominerende tilbud til de yngste skolebørn.

Dagplejen står i nogle kommuner overfor en usikker fremtid. Omfattende omstruktureringer og besparelser skaber bekymring blandt ansatte og forældre, og der høres ind imellem røster blandt kommunalpolitikere, der sætter spørgsmålstegn ved dagplejens fortsatte eksistens som et selvstændigt dagtilbud.

Mange steder må pædagogerne i dagplejen lægge ryg til besparelser, der betyder mindre tid til tilsyn i det enkelte dagplejehjem, og gør det vanskeligt for dagplejepædagogerne at leve op til deres centrale rolle som garanter for dagplejens pædagogiske kvalitet.

På botilbudsområdet skabte TV udsendelser med skjult kamera for et par år siden stor politisk opmærksomhed om kvaliteten af det pædagogiske arbejde, men de politiske signaler er ikke blevet omsat til en ressourcetilførsel til området. Tværtimod er hele det socialpædagogiske område kommet under et kraftigt økonomisk pres i takt med kommunernes overtagelse af området efter kommunalreformen. Det samme gælder de kommunaliserede specialinstitutioner for børn og de mange specialskoler, der er overgået til kommunal drift.

Offentlige besparelser og øget privatisering går hånd i hånd

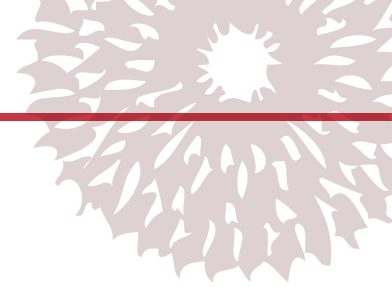
Mens knappe økonomiske ressourcer har sat kvaliteten under pres i kommunernes pædagogiske tilbud, har lovgiverne de senere år skabt bedre betingelser for private udbydere.

Kommunerne er f.eks. forpligtet til at give tilskud til private børnepassere, der udbyder privat dagpleje i konkurrence med den kommunale dagpleje, selvom kommunerne ikke kan stille de samme krav til de private børnepassere, som stilles til de kommunale dagplejere.

Fyring af dagplejere har den seneste tid sat yderligere skub i en privatisering af dagplejen, og denne vækst i den private dagpleje er med til yderligere at udhule børnetallet og forstærke problemet med faldende børnetal i dagplejen. For dagplejere der overgår til at blive selvstændige indebærer forandringerne, at de ikke længere er omfattet af de løn- og arbejdsvilkår, der er fastlagt i overenskomsten. Samtidig risikerer væksten af de private ordninger på sigt at få konsekvenser for kvaliteten af det pædagogiske indhold, fordi de private dagplejere ikke indgår i det tætte samspil mellem dagplejere og dagplejepædagoger, som vi kender fra den kommunale dagpleje.

Også på daginstitutionsområdet vokser antallet af privatinstitutioner støt. Det er helt generelt en betænkelig udvikling, at det er blevet muligt at trække penge ud af driften, så de ikke bruges på børnene, men til overskud til institutionernes ejere, selv om det indtil videre kun sker i et lille fåtal af de private institutioner.

Dertil kommer, at væksten i private dagtilbud vanskeliggør kommunernes opgave med at planlægge områdets udvikling og sikre pladsgarantien, og risikoen for

konkurrence på pris, øget forskel i kvaliteten og en opdeling i A- og B- institutioner vokser.

Kvaliteten af det enkelte dagtilbud afhænger naturligvis i høj grad af det personale, der skal varetage den pædagogiske opgave, og det er væsentligt at understrege, at kritikken af en øget privatisering selvfølgelig ikke skal rette sig mod de privatansatte, men mod de politikere, der fremmer en udvikling, hvor dele af børneområdet gøres til privat virksomhed.

Sammenfaldet mellem besparelserne i de offentlige tilbud og væksten i den private virksomhed er ikke tilfældig, og i øvrigt heller ikke unik for det pædagogiske område. Der er hos mange politikere et stærkt ønske om at reducere den offentlige sektor og overlade offentlige opgaver til udførsel af private. Dette politiske ønske om at privatisere offentlig virksomhed har i snart mange år præget udviklingen i store dele af den statslige sektor, på sygehusområdet og i ældresektoren, og tendensen er nu for alvor ved at slå igennem på det pædagogiske område.

Udviklingen på det pædagogiske område er et led i en samlet forandringsproces, der præger hele den offentlige sektor. Forandringer der ikke udspringer af de enkelte områders behov, men tager afsæt i en overordnet politisk dagsorden, der sigter mod en stigende markedsføring af den offentlige sektor.

Organisations- og ledelsesformer hentet fra det private erhvervsliv fylder mere og mere. Borgerne søges gjort til forbrugere, der frit kan vælge på det pædagogiske marked. Der arbejdes systematisk med udvikling af metoder, der angiveligt skal gøre det muligt at måle og veje den pædagogiske kvalitet.

Mange ansatte oplever, at det voksende politiske fokus på målinger og sammenlignelighed er med til at tilsidesætte deres faglige dømmekraft. Og der breder sig en bekymring for, at den faglige vurdering, der bygger på pædagogisk viden og erfaringer fra praksis, i stigende grad må vige for standardiserede kvalitetsmodeller, hvor det er målbarheden, der bliver det vigtige.

Der er dog grund til at understrege, at der på trods af den beskrevne udvikling, udføres et fantastisk godt pædagogisk arbejde på tusindvis af pædagogiske arbejdspladser. Området er præget af et grundlæggende fagligt engagement hos de ansatte, af mange dygtige ledere og et fælles ønske om at gøre en forskel for de borgere, de er ansat til at tage vare på.

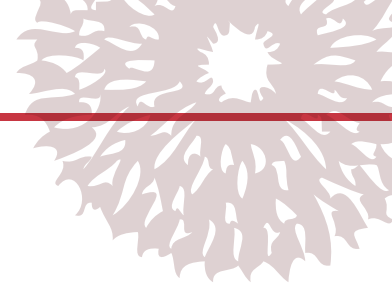
Det giver et godt grundlag for at fastholde og udvikle kvaliteten på det pædagogiske område, men vi er oprigtigt bekymrede for områdets fremtid, hvis den igangværende udvikling får lov til at fortsætte. Derfor ønsker vi at sætte en debat i gang om, hvordan vi i fællesskab kan ændre udviklingen og højne den politiske prioritering af pædagogisk udvikling og kvalitet.

Forandringerne kommer ikke af sig selv – de skal hjælpes på vej

Det pædagogiske område har en voksende samfundsmæssig betydning.

Det pædagogiske arbejde, der udføres i dagplejen, daginstitutionerne og skolerne, spiller i dag en meget væsentlig rolle for børn og unges opvækst, og de pædagogiske medarbejdere i botilbuddene og på andre sociale områder, bidrager med deres faglige kunnen til at skabe et godt liv for borgere med fysiske og psykiske handicap. Den politiske prioritering og de økonomiske ressourcer, der afsættes til det pædagogiske område, står bare slet ikke mål med områdets samfundsmæssige betydning.

Vi vil på ingen måde skære alle kommuner over en kam. Der er ganske store forskelle på kommunernes håndtering af opgaverne. Det er samtidig en afgørende

politisk pointe, at statens stramme styring af kommunernes økonomi, gør det mere end vanskeligt for kommunerne at sikre kvaliteten på de store velfærdsområder. Det er derfor helt uacceptabelt, at der fra regeringen lægges op til yderligere stramminger. Der er brug for det modsatte.

En debat blandt Pædagogisk sektors medlemmer om behovet for en ændret politisk kurs, skal bidrage til at tydeliggøre, på hvilke områder ansvaret for udviklingen ligger hos de lokale politikere, og hvor det er lovgivning, landsdækkende regler og utilstrækkelig statslig finansiering, der er problemet, og dermed et ansvar der kan placeres hos regering og folketing.

Vi ønsker at skabe en omfattende debat om hvilke forandringer, der skal til for at sikre en anden og mere positiv udvikling af det pædagogiske arbejdsområde. En udvikling der først og fremmest tilgodeser behovene hos børn, unge og voksne, og samtidig kan indfri de ansattes berettigede ønsker om bedre arbejdsvilkår. Vilkår der kan forebygge nedslidning og stress, og give bedre muligheder for uddannelse og kompetenceudvikling, der kan højne den pædagogiske faglighed og bidrage til at sikre de ansatte et bedre arbejdsliv.

Vi vil ikke stille os tilfredse med uforpligtende tilkendegivelser fra politikerne. Vi ønsker en dialog, men vi ønsker først og fremmest klare og konkrete udmeldinger, så vi ved, hvad politikerne vil gøre for at forbedre vilkårene for borgerne og de ansatte på det pædagogiske område.

Derfor er det også vigtigt, at vi selv bliver mere konkrete. Vi skal synliggøre de problemer og udfordringer, vi står overfor på det pædagogiske område, og vi skal stille helt konkrete krav til politikerne.

Vi ønsker at vide, hvem af politikerne, der støtter vores krav, så vi ved, hvor vi står, når der næste gang udskrives valg til folketinget.

Kravene til politikerne skal formuleres med afsæt i den store viden, som det pædagogiske personale har i kraft af den daglige erfaring fra den pædagogiske praksis. Virkeligheden har mange nuancer, og da Pædagogisk sektor samler ansatte fra alle dele af det pædagogiske arbejdsmarked, har vi ganske særlige muligheder for at spænde vidt i en debat om behovet for forandringer.

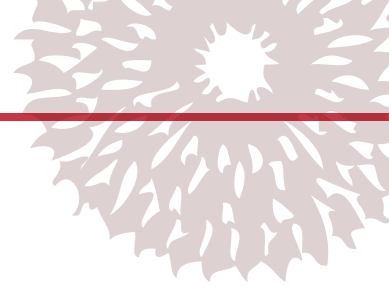
Vi vil derfor opfordre alle Pædagogisk sektors medlemmer til at deltage i debatten, og give jeres bud på hvilke forandringer, I mener, der er brug for.

Vi opfordrer FOAs afdelinger, de lokale Pædagogiske sektorer og faggrupperne til at tage diskussionen op på medlemsmøder, TR møder, klubmøder, konferencer, faggruppelandsmøder og hvor det ellers er relevant. På baggrund af denne debat vil vi i Pædagogisk sektor samle og præsentere kravene for de politiske partier og bede om klare svar.

Indenfor de næste halvandet år skal der afholdes folketingsvalg, og der er ingen tvivl om, at velfærdsdebatten kommer til at stå i centrum for den politiske debat. Det er nu, vi skal være klare i mælet og stille konkrete krav til politikerne om forandringer på det pædagogiske område.

Vær med i debatten. Det er tid til forandring.

Pædagogisk Sektor
Sektorbestyrelsen

Spørgsmål til debat

- *Er vilkårene for de børn, unge og voksne I arbejder med blevet bedre eller ringere de seneste år? Hvordan giver det sig konkret udtryk?*
- *Er vilkårene for at udføre det pædagogiske arbejde blevet bedre eller ringere på jeres arbejdsplads/arbejdsområde de seneste år? Hvordan giver det sig konkret udtryk ?*
- *Hvilke politiske beslutninger mener I ligger til grund for de forandringer, der er sket på jeres arbejdsplads/arbejdsområde? Er det kommunale eller landsdækkende beslutningerne i form af lovgivning eller lignende?*
- *Hvilke forandringer vil I konkret foreslå, hvis der skal skabes bedre vilkår for de børn, unge og voksne I arbejder med – og bedre forhold for jer som ansatte?*
- *Hvilke forandringer mener I umiddelbart kan gennemføres af kommunen(erne), og hvilke vurderer I forudsætter ændret lovgivning eller, at staten sikrer kommunerne bedre økonomiske rammer?*
- *Hvilke krav mener I, der skal rejses overfor den nye kommunalbestyrelse – og hvilke krav skal der rejses overfor folketingspolitikere? Formuler kravene så konkret som muligt.*

Tryk: FOAs trykkeri

Layout: Girafisk Design, Bente Stensen Christensen

FOA
FAGOGARBEJDE

Stauings Plads 1-3
1790 København V

Tlf.: 46 97 26 26
www.foa.dk